

NOT

Ärende: Sammanfattande rapport från plenarmötet
– Bryssel den 15–16 maj 2003¹

**1. Konventets arbetsmetod under slutfasen och processen för att nå konsensus
(CONV 720/03 och 721/03)**

Arbetsmetod

Ordföranden redogjorde i korthet för dagordningen för plenarmötet, som den här gången pågick två hela dagar för att konventet skulle få mer tid att diskutera institutionerna och unionens yttre åtgärder.

Innan man gick över till att diskutera dessa två frågor redogjorde ordföranden för den arbetsmetod som kommer att leda fram till utarbetandet av konsensus. Före nästa möte den 30–31 maj kommer konventsledamöterna att ha fått det fullständiga utkastet till konstitution. Därigenom blir det möjligt att

- diskutera bestämmelserna om den politik som man ofta hänvisat till vid debatterna om första delen,
- diskutera den nya versionen av dessa avsnitt som har reviderats av presidiet mot bakgrund av plenardebatterna,
- diskutera de nya bestämmelser som utformats av presidiet för att inrätta arbetsgrupper eller diskussionscirklar.

¹ Ett fullständigt referat från plenarmötet finns på webbplatsen www.european-convention.eu.int.

Ordföranden underströk att det är nödvändigt att intensifiera konventets arbete under de två första veckorna i juni, bland annat genom att konventsledamöterna i större utsträckning finns på plats i Bryssel, för att man skall kunna fortsätta arbetet även inom "de politiska familjerna", i grupperingarna och eventuellt i några diskussionscirklar. Ordföranden och de båda vice ordförandena kommer under tiden att hålla samråd, och presidiet kommer så ofta som möjligt att utvärdera de framsteg som gjorts för att nå konsensus.

Under den korta diskussion som följde betonade flera konventsledamöter att konstitutionens tredje del måste granskas noggrant. En del var oroliga för att detta arbete inte kommer att kunna slutföras inom de tidsfrister som konventet beviljats. En konventsledamot föreslog att konventsledamöterna skall lägga fram ändringsförslag till hela texten och att konventet skall kunna rösta om dessa.

Som svar på dessa inlägg erinrade ordföranden om att konventets arbetsmetod, som fastställts i Laekenförklaringen, är konsensus och utesluter omröstning, som inte skulle vara representativ i en församling med denna sammansättning. När det gäller konstitutionens tredje del föreslog ordföranden att man, om det verkligen blir svårt att slutföra den inom tidsfristerna, undersöker om det är möjligt att fortsätta arbetet endast med denna del under några extra veckor.

2. Debatt om utkastet till artiklar om institutionerna (Första delen – avdelning IV) (CONV 691/03 och CONV 709/03)

Inledningsanförande

Ordföranden underströk i sitt inledningsanförande det stora antal ändringsförslag som inkommit till sekretariatet beträffande avdelning IV i utkastet till konstitution, till vilken har fogats en artikel som skall placeras i avdelning VI om det demokratiska livet.

Ordföranden erinrade om att artiklarna om institutionerna i första delen kommer att åtföljas av bestämmelser som skall införas i tredje delen. Vissa av de kommentarer, påpekanden eller ändringsförslag som inlämnats syftar till att komplettera de framlagda texterna och tillföra dem något. De kommer att besvaras när artiklarna i andra delen blir tillgängliga.

Ordföranden konstaterade dessutom att man bland den mängd kommentarer som inkommit kan identifiera följande två typer av ändringsförslag:

I den första typen av förslag, som är flest och mest betydelsefulla, ifrågasätts inte helhetsstrukturen i det utkast som presidiet lagt fram. I dessa förslag begärs ett förtydligande av de föreslagna bestämmelserna. Genom en del ändringsförslag förbättras den fastställda formuleringen avsevärt, till exempel genom att presidiets upplägg stöds eller preciseras.

Den andra typen av ändringsförslag, som är något färre än de första men ändå ganska många, gick ut på att direkt eller indirekt bibehålla de nuvarande texterna som de är. Detta önskemål uttrycktes mer eller mindre tydligt när det gäller nästan alla de viktigaste artiklarna om institutionella bestämmelser, dvs. Europaparlamentets sammansättning, Europeiska rådets roll och ordförandeskap, beräkningen av den kvalificerade majoriteten, sättet att utse kommissionen och kommissionens tillsättning och sammansättning. Ordföranden ifrågasatte om status quo är förenlig med det uppdrag som konventet fick i Laeken. Han påminde om en del av de frågor som stats- och regeringscheferna hade ställt och citerade några av dem: "Den första frågan gäller ... hur vi kan utöka den demokratiska legitimiteten och öppenheten i de nuvarande institutionerna, en fråga som gäller för alla tre institutionerna", "hur kan Europeiska kommissionens auktoritet och effektivitet förstärkas" eller "kan den halvårsvisa rotationen av ordförandeskapet för unionen behållas?".

Debatten vid plenarmötet lockade många talare. Nästan 90 konventsledamöter deltog i debatten, vartill kommer inlägg genom blå kort. Debatten var livlig och lärorik. Innan de vanligast förekommande frågorna går igenom kan några allmänna kommentarer göras (för att göra denna not lättare att läsa har kommentarerna om utrikesministern sammanförts med kommentarerna om unionens yttre åtgärder).

Allmänna kommentarer från konventsledamöter

Många konventsledamöter inledde sina inlägg med allmänna kommentarer eller gav uttryck för vissa principer. Bland annat kan följande noteras:

Ett stort antal konventsledamöter ansåg att institutionsstrukturen generellt bör respektera vissa principer, däribland principen om jämlikhet mellan medlemsstaterna som nämndes oftast. Gemenskapsmetoden nämndes också.

Ett betydande antal konventsledamöter framhöll allmänt eller mer specifikt i sina inlägg att de står fast vid de nuvarande fördragsbestämmelserna enligt Nicefördraget. De ansåg att dessa gör det möjligt att svara på de utmaningar som ett utvidgat Europa innebär, och att de som förhandlade då har uppnått en tillfredsställande kompromiss. Det erinrades också om att kandidatländernas parlament och befolkningar nyligen har haft tillfälle att yttra sig om de nuvarande institutionella bestämmelserna inför anslutningen. Det är därför svårt att i allmänhetens ögon i dessa länder försvara en djupgående förändring av de institutionella bestämmelserna. Andra konventsledamöter noterade för sin del att stats- och regeringschefernas sammankallande av konventet och antagandet av Laekenförklaringen i december 2001 visade att de resultat som uppnåddes i Nice ansågs otillräckliga för att svara mot den utmaning som utvidgningen innebär.

Slutligen betonade ett antal konventsledamöter i sina inlägg att konventet nu går in i den känsligaste och viktigaste fasen i sitt arbete. De önskade att konventet skulle bli framgångsrikt och ansåg att detta bara är möjligt om varje konventsledamot både visar prov på kompromissvilja och anstränger sig att finna en konsensuslösning som alla kan godta. Dessa konventsledamöter manade sina kolleger att bortse ifrån sin ursprungliga ståndpunkt som hör samman med tillhörigheten till en viss institution, ett "litet eller ett stort land", en nationalitet eller en politisk grupp för att i stället prioritera det allmänna bästa. Flera konventsledamöter varnade konventet, därför att det, om det visar sig att konventet misslyckas med att uppnå allmän enighet, är osannolikt att den efterföljande regeringskonferensen (IGC) kommer att lyckas med detta. Europa står vid ett vägskäl.

Kommentarer om presidiets olika förslag om institutionerna

Frågan om Europeiska rådet och dess ordförandeskap togs upp av nästan alla konventsledamöter. Presidiets förslag om ett fast ordförandeskap för två och ett halvt år som kan förlängas en gång stöddes av en betydande del av konventsledamöterna. Dessa ansåg att det motsvarade kravet på effektivitet och bättre organisation av Europeiska rådet, en institution som till skillnad från kommissionen eller parlamentet för närvarande inte har någon kontinuerlig ordförande. De besvarade kollegernas betänkligheter med att uppgifterna för en permanent ordförande för Europeiska rådet inte kommer att skilja sig från de uppgifter som för närvarande utförs på grundval av det halvårsvisa roterande ordförandeskapet. En annan grupp konventsledamöter yrkade på att rotationen skall behållas och ansåg att den tillgodoser principen om jämlikhet mellan staterna och har fördelen att i tur och ordning stärka känslan av europeisk integration under utövandet av ordförandeskapet. Ett antal konventsledamöter försökte att överbrygga åsiktsskillnaderna och lade fram olika kompromissförslag. En konventsledamot föreslog med stöd av flera kolleger att Europeiska rådets ordförande skall väljas direkt av de europeiska medborgarna utan att uppgifterna förändras. Detta skulle göra det möjligt att stärka eller upprätta ett verkligt "europeiskt folk (demos)". Flera andra ansåg att de kunde ansluta sig till tanken på en permanent ordförande för Europeiska rådet på villkor att dörren lämnas öppen för att dennes uppgifter och kommissionsordförandens i framtiden kan komma att slås samman. Andra konventsledamöter ansåg, utan att ifrågasätta presidiets förslag, att de skulle tjäna på att preciseras på ett antal punkter, särskilt i fråga om de uppgifter som Europeiska rådets ordförande skall ha på det utrikespolitiska området. Finns det inte risk att dessa uppgifter överlappar kommissionsordförandens eller den framtida utrikesministerns? Frågan om den förvaltningsstruktur som skall biträda en eventuell ordförande för Europeiska rådet togs ibland upp, varvid några konventsledamöter varnade för alla risker för dubblering. Flera konventsledamöter ifrågasatte om en ordförande för Europeiska rådet som bara väljs av sina likar kommer att ha demokratisk legitimitet.

Åsikterna gick också isär när det gäller kommissionens sammansättning som var en av de frågor som oftast togs upp. Många konventsledamöter talade för principen att kommissionen bör bestå av åtminstone en medborgare från varje medlemsstat. Det är en grundprincip som skulle ge uttryck för jämlikheten mellan medlemsstaterna och göra det möjligt för varje stat att anse att hänsyn tas till dess "särskilt känsliga frågor". Den kompromiss i denna fråga som uppnåddes i Nice borde också beaktas. En annan grupp framförde motsatt mening och godkände principen med en mindre kommission enligt presidiets förslag. Dessa konventsledamöter betonade att kommissionens uppgift är vara ett forum för det allmänna intresset och inte för medlemsstaternas representationer. Institutionens effektivitet och egenart bör prioriteras. Några befarade att den i praktiken blir ett slags Ständiga representanternas kommitté (Coreper), om principen med en kommissionsledamot per stat bevaras. Några konventsledamöter, som försvarar principen med en kommissionsledamot per stat, ansåg att de kan tänka sig att gå med på en kommission med färre ledamöter om befattningarna som kommissionsledamöter tillsätts genom "jämlik rotation". Andra föreslog att presidiets bestämmelser skall träda i kraft efter en övergångsperiod som skall fastställas. En del, som särskilt svarade på frågor från en del konventsledamöter från kandidatländerna, hävdade att detta kommer att bli fallet i praktiken, eftersom nästa kommission som tillträder från och med november 2004 kommer att styras av bestämmelserna i Nicefördraget. Några föreslog att det inte skall finnas något tak i konstitutionen för antalet ledamöter och att det skall överlåtas till ordföranden att upprätta sitt kollegium.

Frågan om att utse och välja kommissionens ordförande togs också upp av många konventsledamöter. Flera önskade att Europaparlamentet direkt skall utse kommissionens ordförande och ansåg att presidiets förslag inte innebär någon ändring av den nuvarande situationen. Andra lade fram olika kompromissförslag som ändrar presidiets förslag utan att ifrågasätta dem. Flera konventsledamöter yrkade på att Europaparlamentet skall kunna upplösas, automatiskt eller inte, om det skulle rikta misstroendevotum mot kommissionen.

Presidiets förslag i artikel 17b om definitionen av kvalificerad majoritet har inte varit föremål för lika många synpunkter som föregående punkter. Somliga konventsledamöter betonade emellertid att de föredrar bestämmelsen från Nicefördraget och varnade för att riva upp de kompromisser som man med mycken möda enades om i Nice. Andra konventsledamöter menade att röstningsmekanismen från Nice är synnerligen komplicerad och svårförståelig för gemene man, och de välkomnade presidiets ansatser till förenkling och förtydligande i detta avseende.

När det gäller rådet, avsåg de framförda synpunkterna i huvudsak den halvårsvisa rotationen. Ett stort antal konventsledamöter begärde att denna skall bibehållas. Vissa föreslog att de på varandra följande ordförandeskapen skall ingå i en flerårig programplanering, för att på så sätt undanröja farhågorna hos dem som betonar riskerna för diskontinuitet eller kursändringar från ett ordförandeskap till ett annat. Flera konventsledamöter föreslog att kommissionens ordförande skall sitta ordförande i rådet (allmänna frågor). När det gäller antalet rådskonstellationer, ansåg flera konventsledamöter att presidiets förslag är alltför restriktiva och menade att det inte är nödvändigt att gå längre än den minskning som gjordes vid Europeiska rådet i Sevilla.

Förslaget att det skall inrättas en särskild rådskonstellation med beteckningen rådet (lagstiftning) där all lagstiftning skall diskuteras är även det kontroversiellt. Somliga konventsledamöter, vilka särskilt stöder sig på ställningstaganden av ekonomi- och finansministrarna under senare tid, menade att detta är ett för den europeiska sammanhållningen riskabelt förslag, eftersom det skulle innebära att de specialiserade ministrarna försummar den europeiska lagstiftningen. Andra var däremot positiva till förslaget, då det skulle medföra en viss, nödvändig och välkommen samordning och tydlighet. De hävdade att de specialiserade ministrarna mycket väl kan delta i detta råd och att deras bidrag kommer att ha en avgörande betydelse. Som svar på uttryckta farhågor angav ordföranden slutligen att rådet i sin lagstiftningskonstellation inte skulle sammanträda permanent utan mötesvis, vilket torde göra det möjligt för den av varje medlemsstat utnämnde företrädaren på ministernivå att bevara sin anknytning till huvudstaden och att regelbundet återvända dit.

Synpunkter angående Europaparlamentet framfördes mindre ofta. De framförda synpunkterna avsåg huvudsakligen fastställandet av ett tak. Somliga konventsledamöter stödde presidiets förslag att det skall inrättas ett tak och att antalet ledamöter av Europaparlamentet skall begränsas till 700. En konventsledamot ville att taket skulle vara lägre, nämligen 600 eller 650 ledamöter. Andra konventsledamöter önskade däremot att man skall behålla det tak på 732 ledamöter som infördes i Nice-bestämmelserna. Flera konventsledamöter förordade att man skall bibehålla den i Nice fastställda fördelningen mellan medlemsstaterna. Denna fördelning är resultatet av en kompromiss och bör bevaras intakt.

Några konventsledamöter begärde att varje institution oberoende och fritt skall få besluta om platsen för sitt säte. Dagens situation, där institutionernas säten är fördelade på flera platser, är enligt dessa ledamöter föga tillfredsställande.

Konventsledamöterna berörde endast i ringa omfattning frågan om artikel X i avdelning VI om en kongress med företrädare för Europas folk. Flertalet av dem som yttrade i sig i ämnet var kritiska och begärde att presidiets förslag skulle förkastas. Dessa ledamöter menade att förslaget innebär att det inrättas en ny institution, något som de inte var gynnsamt inställda till.

Ett begränsat antal synpunkter framfördes i fråga om Europeiska centralbanken. Vissa konventsledamöter ifrågasatte emellertid presidiets förslag att den skall ingå bland unionens institutioner i artikel 14. Vissa konventsledamöter, som erinrade om arbetsgruppens slutsatser om socialpolitiken, begärde att dess befogenheter inte skall begränsas till prisstabiliteten utan även skall omfatta stöd till den ekonomiska tillväxten samt kampen mot arbetslösheten, så som är fallet med USA:s centralbank. En konventsledamot ansåg däremot att centralbankens nuvarande mandat är tillfredsställande och att det inte finns någon anledning att ändra detta.

Unionsorganen Ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén nämndes sällan av konventsledamöterna, med undantag av de observatörer som är medlemmar av dessa organ. I sina inlägg förespråkade dessa ledamöter att dessa organ med tanke på sin enligt dessa ledamöter betydelsefulla roll skall ges fullständig institutionell status och således skall beredas plats i

artikel 14. Denna begäran stöddes av vissa konventsledamöter. Andra konventsledamöter ifrågasatte däremot nyttan med dessa organ och menade att deras bidrag till och mervärde för den europeiska debatten är diskutabla. En ledamot av Ekonomiska och sociala kommittén ansåg att denna kommitté bör omnämnas före Regionkommittén eftersom dess tillkomst är av äldre datum.

När det gäller domstolen, var konventsledamöterna positiva till presidiets utkast till artikel. Vissa påpekade att ett enda, längre mandat för domstolens domare och generaladvokater skulle stärka garantin för domstolens oberoende, medan andra var av den meningen att det nuvarande systemet fungerar bra och bör förbli oförändrat. Vissa ledamöter tog upp möjligheten att i konstitutionen inrätta en särskild form av talan vid kränkning av stadgan om de grundläggande rättigheterna. En konventsledamot betonade att domstolen inte bör ha befogenhet i fråga om akter som antas på GUSP-området.

Vissa konventsledamöter framförde synpunkter i fråga om revisionsrätten vilka huvudsakligen avsåg dess sammansättning. Dessa ledamöter förordade ett mindre antal ledamöter understigande 25, varvid dessa skulle väljas utifrån en hög yrkesmässig nivå och utan hänsyn till nationalitet.

3. Debatt om utkastet till artiklar om yttre åtgärder (CONV 685/03 och CONV 707/03)

Inledning

Vice ordförande Jean-Luc Dehaene inledde debatten om yttre åtgärder och angav att det hade inkommit nästan 850 förslag till ändring av utkastet till artiklar.

Av debatten, då mer än 70 talare yttrade sig, framkom att konventet i det stora hela välkomnade presidiets utkast om yttre åtgärder. Ett stort antal talare erinrade om hur viktigt det är att unionen agerar kollektivt på den internationella arenan i syfte att främja gemensamma värderingar och

försvara gemensamma intressen. Somliga talare betonade att unionsåtgärderna i första hand beror på medlemsstaternas politiska vilja och solidaritet. Samtidigt erkände många talare att man i konstitutionen bör försöka att ange mekanismer och institutionella arrangemang som främjar samsyn bland medlemsstaterna och gynnar ett effektivt beslutsfattande och en samstämmig instrumentanvändning.

Konventsledamöterna menade att den nya strukturen, där alla rättsliga grunder samlas i en avdelning, bidrar till att ge en mer sammanhängande översikt över de olika instrument som EU kan använda sig av för att agera på den internationella arenan. Konventet erkände även att det faktum att artiklar samlas i en avdelning i konstitutionen inte medför någon harmonisering av instrument och förfaranden, men att olika regler även i fortsättningen kommer att tillämpas på olika politikdelområden inom området för yttre åtgärder.

Det rådde bred enighet om förslaget att inrätta en EU:s utrikesminister, som skulle kombinera GUSP-funktioner under rådets överhöghet med ansvar på andra områden för yttre åtgärder som förvaltas av kommissionen. Konventsledamöterna har emellertid olika åsikter om vad denna institutionella förändring skulle få för konsekvenser i ett antal frågor, t.ex. kommissionens roll på GUSP-området, yttre representation och ordförandeskapet för rådet (utrikes frågor). Man enades därför om att ministerns roll och hans relation till kommissionen och rådet behöver utredas mer i detalj.

Vissa talare föreslog att man skall infoga bestämmelser om inrättande av en diplomatkår för EU med personal som avdelas från rådets sekretariat, kommissionen och medlemsstaternas diplomatkårer, vilken skulle arbeta under EU-utrikesministerns överhöghet. Somliga talare angav att de skulle föredra en annan titel än "EU:s utrikesminister", t.ex. "unionssekreterare", "EU:s yttre företrädare" eller "unionens utrikesminister".

Övergripande artiklar

När det gäller den övergripande artikeln om principerna och målen för EU:s yttre åtgärder betonade flera konventsledamöter vikten av att säkerställa enhetlighet både inom området för yttre åtgärder och mellan detta område och den inre politiken. Flera ledamöter påpekade särskilt att det är nödvändigt att i mer direkta ordalag ange att den inre politiken inte får strida mot målen för utvecklingssamarbetet och rekommenderade att innehållet i nuvarande artikel 178 i EG-fördraget, enligt vilken målen för utvecklingssamarbetet skall beaktas vid genomförandet av sådan politik som kan beröra utvecklingsländerna, skall införas i den relevanta punkten i artikel 1. Några ledamöter ville lägga till ytterligare mål eller principer i artikeln, exempelvis fred, solidaritet mellan medlemsstaterna, unionens säkerhet, kulturell mångfald eller internationellt samarbete för att hantera migrationsströmmar och bekämpa brott.

Konventsledamöterna var eniga om att konstitutionen måste innehålla bestämmelser som gör det möjligt för unionen att utnyttja instrument som omfattar olika områden inom de yttre åtgärderna för att uppnå ett gemensamt mål. I detta sammanhang framhövdes Europeiska rådets roll. Några ledamöter var emellertid mycket tveksamma till att EU-ministern och kommissionen får möjlighet att lägga fram gemensamma förslag och i synnerhet till att tillämpa beslutsfattande med kvalificerad majoritet för dessa gemensamma förslag.

Gemensam utrikes- och säkerhetspolitik

Konventsledamöterna välkomnade i allmänhet de bestämmelser i utkastet till artiklar där medlemsstaterna uppmanas att samråda och informera på EU-nivå innan de intar en ståndpunkt i internationella sammanhang. Detta skulle bidra till att skapa en "EU-reflex", minska riskerna för konfrontationer i internationella sammanhang och främja utformandet av gemensamma ståndpunkter. Några ansåg att bestämmelserna borde förstärkas ytterligare, medan andra erinrade om att medlemsstaterna behåller sin behörighet att agera på nationell basis om det inte finns någon överenskommen ståndpunkt.

Huvudfrågan när det gäller GUSP rörde beslutsförfarandet. Ett stort antal talare ansåg att enhällighet leder till tröghet inom GUSP och förespråkade omröstning med kvalificerad majoritet som allmän regel i rådet, förutom när det gäller beslut med militära eller försvarsmässiga konsekvenser, vilka bör fattas enhälligt. Olika modeller lades fram. Några ledamöter föreslog att omröstning med kvalificerad majoritet endast skall gälla förslag som läggs fram av EU:s utrikesminister. Det rådde allmän enighet om att en medlemsstat vars väsentliga intressen står på spel bör ha möjlighet att förhindra att ett beslut fattas genom omröstning. I en sådan situation bör EU-ministern försöka utforma ett förslag som den berörda medlemsstaten kan godta. Som ett alternativ till omröstning med kvalificerad majoritet föreslog några ledamöter att rådet skall fatta beslut med utvidgad kvalificerad majoritet. Andra ansåg att det fanns fördelar med att tillämpa närmare samarbete på alla områden inom GUSP som ett sätt att göra politiken mer aktiv och framåtsyftande.

Andra talare motsatte sig omröstning med kvalificerad majoritet som allmän regel och påpekade att bestämmelserna om beslutsfattande med kvalificerad majoritet i det nuvarande fördraget nästan aldrig används. De förespråkade ökad användning av dessa bestämmelser samt bestämmelserna om konstruktiv röstnedläggning. De ansåg att samstämmiga åsikter och skapandet av politisk vilja var de viktigaste frågorna när det gäller att göra GUSP mer effektiv. Som ett alternativ föreslog några talare att man skulle behålla enhällighet som allmän regel, men successivt utöka förteckningen över ämnen som omfattas av omröstning med kvalificerad majoritet, i första hand med beslut om sanktioner och GUSP-åtgärder upp till ett visst finansiellt tak som rådet skall fastställa. I detta hänseende betonade man vikten av den nya bestämmelse som gör det möjligt för Europeiska rådet att utöka användningen av omröstning med kvalificerad majoritet för GUSP-beslut i rådet.

När det gäller initiativrätten inom GUSP-området framfördes olika ståndpunkter. Några ledamöter ansåg att den bestämmelse som gör det möjligt för EU-ministern och kommissionen att lägga fram ett gemensamt förslag står i strid med förslaget att inrätta en EU-minister med dubbla roller. De menade att detta skulle innebära att GUSP-förslag från EU-ministern skulle omfattas av principen om kollegialt ansvar, vilket strider mot rekommendationen från arbetsgrupp VII för yttre åtgärder. Andra ansåg att kommissionen bör behålla förslagsrätten.

Dessa konventsledamöter ansåg att det i vilket fall som helst var olämpligt att föreskriva omröstning med kvalificerad majoritet för gemensamma förslag från kommissionen/ministern eller för GUSP.

Beträffande frågan om demokratisk kontroll av GUSP förordade några ledamöter en starkare roll för Europaparlamentet, medan andra begärde att de nationella parlamenten också skall delta. Vice-ordförande Jean-Luc Dehaene meddelade att en hänvisning till GUSP och ESFP skulle tas med i protokollet om de nationella parlamenten.

Gemensam säkerhets- och försvarspolitik

När det särskilt gäller frågorna inom den gemensamma säkerhets- och försvarspolitikens välkomnade flera konventsledamöter presidiets ambitiösa strategi för denna politik som är av avgörande betydelse för unionens trovärdighet på den internationella arenan. Flera konventsledamöter var sålunda positiva till att den gemensamma säkerhets- och försvarspolitikens skall utgöra en integrerande del av GUSP, och många framhöll också att denna politik måste baseras på lämpliga och tillräckliga militära och civila resurser för att kunna fullgöra de uppgifter den tilldelas. Några konventsledamöter betonade vidare att det är nödvändigt att upprätthålla balanserade förbindelser med Atlantpakten och att respektera de åtaganden som vissa medlemsstater gjort inom ramen för denna.

Flera konventsledamöter instämde i behovet av att uppdatera de uppdrag som unionen kan delta i, och vissa föreslog särskilt att kampen mot terrorismen utanför unionen skall ingå bland dessa.

I detta sammanhang betonade många konventsledamöter att de resurser som ställs till unionens förfogande måste förstärkas. Förslaget att inrätta ett organ för försvarsmateriel och resurser fick stort stöd bland konventsledamöterna. En ledamot föreslog dock att organet inte bör ha till uppdrag att utvärdera medlemsstaternas resursåtaganden.

Flera konventsledamöter välkomnade möjligheten till strukturerat samarbete inom resursområdet inför de mer krävande uppdragen. I detta avseende betonade vissa ledamöter att det är nödvändigt att göra det möjligt för sammanslutningar av frivilliga, som för närvarande bildas vid sidan av fördraget, att agera inom ramen för unionen och med dess stöd. Några konventsledamöter uttryckte emellertid oro över att detta samarbete skulle bli alltför slutet till sin karaktär. En konventsledamot ansåg att det var olämpligt att införa en bestämmelse i konstitutionen som gör det möjligt att genomföra uppdrag utanför unionens ram. För att detta samarbete skall bli mer allomfattande föreslog några ledamöter att bestämmelserna om ett närmare samarbete borde kunna tillämpas i detta fall och mer allmänt på försvarsområdet. Andra föreslog att rådet skall fastställa kriterierna för militära resurser och att dessa skall anges i ett juridiskt bindande protokoll. En ledamot föreslog att en av uppgifterna för organet för försvarsmateriel skall vara att fastställa sådana kriterier.

När det gäller andra föreslagna former av flexibilitet välkomnade flertalet konventsledamöter möjligheten för några medlemsstater att genomföra ett uppdrag som rådet beslutat om med enhällighet. Enligt dessa ledamöter skulle en sådan bestämmelse innebära att ett pragmatiskt tillvägagångssätt som redan tillämpas utanför fördraget införlivas i konstitutionen. I detta sammanhang föreslog en konventsledamot att man borde kunna inbjuda tredje länder att delta i genomförandet av uppdraget tillsammans med medlemsstaterna. Några ledamöter betonade även att konstitutionen måste innehålla en bestämmelse som möjliggör ett åtagande om ömsesidigt försvar mellan medlemsstaterna. Dessa konventsledamöter anser att ett ömsesidigt försvar är mycket viktigt för solidariteten mellan medborgarna och medlemsstaterna, varav flertalet dessutom har gjort ett sådant åtagande utanför fördraget. Det vore därför rimligt att bekräfta detta åtagande i konstitutionen. Andra ledamöter var däremot tveksamma till att införliva ömsesidigt försvar inom unionens ram eftersom de ansåg att det fanns en risk att ett sådant åtagande skulle överlappa de åtaganden som flera stater gjort inom Nato. Vidare uttryckte några konventsledamöter farhågor över att en sådan bestämmelse skulle kunna skada vissa medlemsstaters neutralitet eller alliansfrihet.

Några konventsledamöter tog även upp andra ämnen, exempelvis frågan om finansieringen av verksamheter med anknytning till den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken inklusive den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken, och några ledamöter föreslog att detta skall ske inom unionens budget.

Man tog även upp andra inslag som rör den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken, exempelvis inrättandet av en säkerhets- och försvarsunion.

Några ledamöter föreslog också att de nationella parlamenten skall ges en mer framträdande roll i bestämmelserna om de yttre åtgärderna än inom försvarsområdet.

Gemensam handelspolitik

Ett antal konventsledamöter framhöll att den gemensamma handelspolitiken måste vara effektiv och att det måste bli möjligt att anta beslut med kvalificerad majoritet på alla områden, inklusive ingående av alla former av avtal, medan andra ansåg att handeln med kulturella och audiovisuella tjänster även fortsättningsvis bör omfattas av delad behörighet mellan unionen och medlemsstaterna och att det följaktligen skall krävas samförstånd mellan medlemsstaterna för förhandlingar om sådana avtal även i framtiden. Flera ledamöter ansåg att Europaparlamentets roll bör förstärkas ytterligare inom handelspolitiken och argumenterade för att Europaparlamentets samtycke bör krävas både för förhandlingsmandat och ingående av avtal. Några betonade också att Europaparlamentet måste ges fullständig information under hela förhandlingsskedet.

Utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd

När det gäller artiklarna om utvecklingssamarbete ansåg flera konventsledamöter att det är mycket viktigt att hänvisa till de särskilda målen fattigdomsminskning, och på lång sikt fattigdomsutrotning, i det särskilda underkapitlet om utvecklingssamarbete. Vidare argumenterade flera ledamöter för att Europeiska utvecklingsfonden skall införlivas i unionens budget och begärde att hänvisningen till de särskilda förbindelserna med AVS-staterna skall strykas i artikel 26. Några ledamöter var tveksamma till förslaget om att inrätta en europeisk frivilligkår för humanitärt bistånd enligt artikel 30 om humanitärt bistånd och hänvisade till att biståndsarbete är en svår uppgift som kräver utbildad personal.

Restriktiva åtgärder

Endast ett fåtal ledamöter tog upp artiklarna om restriktiva åtgärder. Några betonade att respekten för individens grundläggande rättigheter och nationell rätt måste garanteras och tog upp frågan om rättslig kontroll genom domstolen. Andra föreslog att artikelns tillämpningsområde skall utvidgas så att det även omfattar viseringsrestriktioner.

Internationella avtal

Flertalet inlägg angående internationella avtal gällde Europaparlamentets roll när avtal förhandlas fram och ingås. Flera ledamöter föreslog att Europaparlamentet skall höras i alla etapper av förfarandet för att förhandla fram och ingå internationella avtal.

När det gäller unionens yttre behörighet föreslog några konventsledamöter att det klart och tydligt skall anges i konstitutionen att unionen har behörighet att ingå ett internationellt avtal varje gång detta avtal leder till utövande av en intern befogenhet.

Flera ledamöter pläderade för att kommissionen skall bemyndigas att förhandla om internationella avtal, med undantag av avtal som endast gäller GUSP-frågor, medan andra ledamöter förespråkade att kommissionen skall bemyndigas att förhandla om alla avtal, även sådana som gäller GUSP.

Några ansåg att EU-ministern skall ansvara för förhandlingarna medan andra menade att ordförandeskapet skall ges denna uppgift. Några ledamöter pläderade för att omröstning med kvalificerad majoritet även skall gälla förfarandet för att ingå avtal på alla områden.

Unionens förbindelser med internationella organisationer

När det gäller unionens förbindelser med internationella organisationer ansåg några ledamöter att den bör sträva efter att bli medlem i internationella organisationer, i första hand de internationella finansinstituten. Några förespråkade mer detaljerade bestämmelser om förbindelserna med internationella organisationer, och vissa föreslog att Nato skall ingå i förteckningen över organisationer i artikel 35.

Klausul om solidaritet

Många konventsledamöter var mycket positiva till att klausulen om solidaritet hade införts i konstitutionen eftersom den är grundläggande när det gäller att ge uttryck för solidariteten mellan medlemsstaterna och medborgarna. I detta sammanhang framhöll några konventsledamöter att en sådan klausul även bör omfatta andra hot eller faror såsom naturkatastrofer eller katastrofer orsakade av människor. Vice-ordföranden påpekade att det finns en annan bestämmelse i konstitutionen (art. 15) där skydd mot katastrofer anges bland stödåtgärderna.

Slutsatser

Vice ordförande Dehaene drog slutsatsen att konventet välkomnade förslaget till ny struktur för artiklarna om yttre åtgärder. Han noterade att det fanns brett stöd för den övergripande artikeln om principer och mål samt att det gjorts flera framställningar om att förstärka punkten om samstämmighet.

Han noterade vidare att det rådde allmän enighet om inrättandet av en EU-utrikesminister, även om åsikterna gick isär om följderna av denna institutionella förändring. Detta gällde särskilt initiativrätten inom GUSP. Han sade att ministerns ställning och hans förhållande till rådet och kommissionen måste definieras närmare.

När det gäller beslutsfattande inom GUSP noterade han å ena sidan ett krav på utökad användning av omröstning med kvalificerad majoritet och å andra sidan ett motstånd mot en utveckling i denna riktning.

Beträffande säkerhets- och försvarspolitiken noterade han att konventet stödde många av presidiets förslag, exempelvis införlivandet av denna politik som en integrerande del av GUSP, uppdateringen av Petersberguppgifterna och inrättandet av en myndighet, medan åsikterna i viss mån gick isär när det gäller andra frågor såsom ömsesidigt försvar och olika former av flexibilitet.

Vice ordförande Dehaene noterade de olika åsikter som framförts om den gemensamma handelspolitiken, där några ville avskaffa de befintliga undantagen medan andra bestämt begärde att sådana undantag skall finnas kvar.

När det gäller utvecklingssamarbete konstaterade han att flera talare hade begärt att de viktigaste politiska målen skall anges i det relevanta kapitlet och att den särskilda hänvisningen till AVS-staterna skall strykas.

Beträffande internationella avtal konstaterade han att det fanns olika åsikter om vem som skall förhandla på unionens vägnar och att ett antal talare förespråkade en mer framträdande roll för Europaparlamentet.

När det gäller klausulen om solidaritet noterade vice ordföranden flera framställningar om att den även skall omfatta naturkatastrofer och katastrofer som orsakats av människor. Han meddelade konventet att en särskild rättslig grund för civilt skydd skulle införas på annan plats i konstitutionen.

List of speakers following order of intervention.

Plenary meeting 15 and 16 May 2003

LIST OF SPEAKERS

Thursday 15 May

Working method of the Convention during its last phase and consensus building process
(CONV 720/03 and 721/03)

*(Blue cards: BERGER, BROK, BONDE, DUFF, DUHAMEL, MAJJ-WEGGEN,
HEATHCOAT-AMORY, TEUFEL, ROCHE, PAPANDREOU)*

Debate on draft articles on Institutions (Part I - Title IV)
(CONV 691/03 and CONV 709/03)

1. Mr Gianfranco FINI - Italy (Government)
2. Mr Alain LAMASSOURE - European Parliament
3. Mr Alberto COSTA - Portugal (Parliament)
4. Mr Dimitrij RUPEL - Slovenia (Government)
5. Mr Elmar BROK - European Parliament
6. Mr Caspar EINEM - Austria (Parliament)
7. Mr Jacques SANTER - Luxembourg (Government)
8. Mr Hubert HAENEL - France (Parliament)
9. Mr Josep BORRELL - Spain (Parliament)
10. Mr Georges PAPANDREOU - Greece (Government)
- (Blue cards: SPINI, VOGGENHUBER, DINI, HOLOLEI, LEQUILLER, BRUTON)*
11. Mr Josef ZIELENIEC - Czech Republic (Parliament)
12. Mr Michel BARNIER - Commission
13. Ms Anne VAN LANCKER - European Parliament
14. Mr Peter HAIN - United Kingdom (Government)
15. Mr Edmund WITTBRODT - Poland (Parliament)
16. Mr Jens-Peter BONDE - European Parliament
17. Mr Alfonso DASTIS - Spain (Government)
18. Mr Andrew DUFF - European Parliament
19. Mr Erwin TEUFEL - Germany (Parliament)
20. Ms Danuta HÜBNER - Poland (Government)
21. Mr Lamberto DINI - Italy (Parliament)
22. Ms Lena HJELM-WALLÉN - Sweden (Government)
23. Mr Olivier DUHAMEL - European Parliament
24. Mr Paraskevas AVGERINOS - Greece (Parliament)
25. Mr Frans TIMMERMANS - Netherlands (Parliament)
26. Mr Alojz PETERLE - Slovenia (Parliament)
27. Ms Teija TIILIKAINEN - Finland (Government)
28. Mr Jan FIGEL - Slovakia (Parliament)
29. Mr Rihards PIKS - Latvia (Parliament)

30. Mr Henrik Dam KRISTENSEN - Denmark (Parliament)
31. Ms Meglena KUNEVA - Bulgaria (Government)
32. Mr Andrew DUFF - European Parliament
33. Ms Hanja MAIJ-WEGGEN - European Parliament
34. Mr Kimmo KILJUNEN - Finland (Parliament)
35. Ms Helle THORNING SCHMIDT - European Parliament
36. Mr Timothy KIRKHOPE - European Parliament
37. Mr Jürgen MEYER - Germany (Parliament)
38. Mr Dick ROCHE - Ireland (Government)
39. Mr Göran LENNMARKER - Sweden (Parliament)
40. Ms Liene LIEPINA - Latvia (Parliament)
41. Mr Joschka FISCHER - Germany (Government)
42. Mr Marco FOLLINI - Italy (Parliament)
43. Mr Abdullah GÜL - Turkey (Government)
44. Mr António VITORINO - Commission
45. Mr Kimmo KILJUNEN - Finland (Parliament)
46. Lord Mac LENNAN OF ROGART - United Kingdom (Parliament)
47. Mr Reinhard RACK - European Parliament
48. Mr Olivier DUHAMEL - European Parliament
49. Ms Anne VAN LANCKER - European Parliament
50. Mr Hannes FARNLEITNER - Austria (Government)
51. Ms Eduarda AZEVEDO - Portugal (Parliament)
52. Mr Ben FAYOT - Luxembourg (Parliament)
53. Mr Jozef OLEKSY - Poland (Parliament)
54. Mr Ernâni LOPES - Portugal (Government)
55. Mr Panayotis DEMETRIOU - Cyprus (Parliament)
56. Mr. Peter HAIN - United Kingdom (Government)
57. Mr Alfonso DASTIS - Spain (Government)
58. Mr Dick ROCHE - Ireland (Government)
59. Mr Neil MacCORMICK - European Parliament
60. Mr William ABITBOL - European Parliament
61. Mr David HEATHCOAT-AMORY - United Kingdom (Parliament)
62. Mr Péter BALÁZS - Hungary (Government)
63. Mr Puiu HASOTTI - Romania (Parliament)
64. Mr Jari VILÉN Finland - (Parliament)
65. Mr Karel de GUCHT - Belgium (Parliament)
66. Mr Michael ATTALIDES - Cyprus (Government)
67. Mr Henning CHRISTOPHERSEN - Denmark (Government)
68. Mr Reinhard BÖSCH - Austria (Parliament)
69. Mr Peter SERRACINO-INGLOTT - Malta (Government)
70. Mr John BRUTON - Ireland (Parliament)
71. Ms Hildegard PUWAK - Romania (Government)
72. Mr József SZÁJER - Hungary (Parliament)
73. Ms Marietta GIANNAKOU - Greece (Parliament)
74. Mr Rytis MARTIKONIS - Lithuania (Government)
75. Ms Lone DYBKJAER - European Parliament
76. Mr Proinsias de ROSSA - Ireland (Parliament)
77. Ms. Cristiana MUSCARDINI - European Parliament
78. Mr Antonio TAJANI - European Parliament
79. Mr Kemal DERVIS - Turkey (Parliament)
80. Mr Jan KOHOUT - Czech Republic (Government)

81. Ms Cristiana MUSCARDINI - European Parliament
 82. Mr Sören LEKBERG - Sweden (Parliament)
 83. Ms Linda McAVAN - European Parliament
 84. Mr Pierre LEQUILLER - France (Parliament)
 85. Mr Josef CHABERT - (Committee of the Regions) Observer
 86. Mr Vytenis ANDRIUKAITIS - Lithuania (Parliament)
 87. Mr Proinsias DE ROSSA - Ireland (Parliament)
 88. Mr Jelko KACIN - Slovenia (Parliament)
 89. Mr Gabriel CISNEROS LABORDA - Spain (Parliament)
 90. Mr Dominique de VILLEPIN - France (Government)
 91. Mr Luis MARINHO - European Parliament
 92. Ms Sandra KALNIETE - Latvia (Government)
 93. Mr Algirdas GRICIUS - Lithuania (Parliament)
 94. Mr Johannes VOGGENHUBER - European Parliament
- (Blue cards: ALMEIDA-GARRETT, TOMLINSON, SEVERIN, HAIN)*

Friday 16 May

Continuation of the debate on draft articles on Institutions (Part I - Title IV)
(CONV 691/03 and CONV 709/03)

95. Mr Henrik HOLOLEI - Estonia (Government)
96. Mr Esko SEPPANEN - European Parliament
97. Mr Alexandre ARABADJIEV - Bulgaria (Parliament)
98. Mr Juraj MIGAS - Slovakia (Government)
99. Mr Reinhard RACK - European Parliament
100. Ms. Elena PACIOTTI - European Parliament
101. Mr Péter ECKSTEIN-KOVACS - Romania (Parliament)
102. Mr Roger BRIESCH - (Economic and Social Committee) Observer
103. Mr Manfred DAMMEYER - (Committee of the Regions) Observer
104. Ms Claude DU GRANDRUT - (Committee of the Regions) Observer
105. Mr Caspar EINEM - Austria (Parliament)
106. Ms Lone DYBKJAER - European Parliament
107. Mr Georgios KATIFORIS - Greece (Government)
108. Ms. Piia-Nora KAUPPI - European Parliament
109. Mr. Francesco SPERONI - Italy (Government)
110. Mr. Guilherme OLIVEIRA-MARTINS - Portugal (Parliament)
111. Mr René van der LINDEN - Netherlands (Parliament)
112. Mr Kimmo KILJUNEN - Finland (Parliament)
113. Mr Adrian SEVERIN - Romania (Parliament)
114. Ms Helle THORNING SCHMIDT - European Parliament
115. Mr Josef CHABERT - (Committee of the Regions) Observer
116. Mr George JACOBS - (European Social Partners) Observer
117. Mr Emilio GABAGLIO - (European Trade Union Confederation) Observer
118. Mr Manfred DAMMEYER - (Committee of the Regions) Observer

Debate on draft articles on External Action and Defence
(CONV 685/03 and CONV 707/03)

1. Ms Linda McAVAN - European Parliament
2. Mr Lamberto DINI - Italy (Parliament)
3. Mr Jan FIGEL - Slovakia (Parliament)
4. Mr Elmar BROK - European Parliament
5. Mr Antonio VITORINO - Commission
6. Mr Jürgen MEYER - Germany (Parliament)
7. Mr Gijs de VRIES - Netherlands (Government)
8. Mr Dominique de VILLEPIN - France (Government)
9. Mr Hannes FARNLEITNER - Austria (Government)
10. Ms Marietta GIANNAKOU - Greece (Parliament)
11. Mr Alfonso DASTIS - Spain (Government)
12. Mr Jozef OLEKSY - Poland (Parliament)
13. Mr Peter HAIN - United Kingdom (Government)
14. Mr Luis MARINHO - European Parliament
15. Mr Gianfranco FINI - Italy (Government)
16. Mr Jelko KACIN - Slovenia (Parliament)
- (Blue cards: SPINI, BONDE, DUFF, Van EEKELEN)*
17. Mr Hans Martin BURY - Germany (Government)
18. Ms Eduarda AZEVEDO - Portugal (Parliament)
19. Mr Gabriel CISNEROS LABORDA - Spain (Parliament)
20. Ms Danuta HÜBNER - Poland (Government)
21. Mr Göran LENNMARKER - Sweden (Parliament)
22. Mr Algirdas GRICIUS - Lithuania (Parliament)
23. Mr Dick ROCHE - Ireland (Government)
24. Ms Cristiana MUSCARDINI - European Parliament
25. Mr Henning CHRISTOPHERSEN - Denmark (Government)
26. Mr Pierre LEQUILLER - France (Parliament)
27. Ms Lena HJELM-WALLÉN - Sweden (Government)
28. Mr René van der LINDEN - Netherlands (Parliament)
29. Mr Andrew DUFF - European Parliament
30. Ms Sandra KALNIETE - Latvia (Government)
31. Mr Kimmo KILJUNEN - Finland (Parliament)
32. Mr Vytenis ANDRIUKAITIS - Lithuania (Parliament)
33. Mr Ernâni LOPES - Portugal (Government)
34. Ms Teija TIILIKAINEN - Finland (Government)
35. Mr Hubert HAENEL - France (Parliament)
36. Mr Jan KOHOUT - Czech Republic (Government)
- (Blue cards: VOGGENHUBER, SEVERIN, BONDE, WUERMEILING, HAIN, LENNMARKER, DINI)*
37. Mr Rytis MARTIKONIS - Lithuania (Government)
38. Mr Eduard MAINONI - Austria (Parliament)
39. Mr Sören LEKBERG - Sweden (Parliament)
40. Mr Tunne KELAM - Estonia (Parliament)
41. Mr Jari VILÉN - Finland (Parliament)
42. Mr Dimitrij RUPEL - Slovenia (Government)
43. Mr Alain LAMASSOURE - European Parliament
44. Mr Caspar EINEM - Austria (Parliament)
45. Mr Puiu HASOTTI - Romania (Parliament)

46. Mr Louis MICHEL - Belgium (Government)
47. Ms Sylvia-Yvonne KAUFMANN - European Parliament
48. Mr Alberto COSTA - Portugal (Parliament)
49. Mr Antonio VITORINO - Commission
(Blue cards: MacCORMICK, LENNMARKER, McDONAGH)
50. Mr Carlos CARNERO - European Parliament
51. Mr William ABITBOL - European Parliament
52. Mr Henrik HOLOLEI - Estonia (Government)
53. Mr Oguz DEMIRALP - Turkey (Government)
(Blue cards: GORMLEY, Van LANCKER, PACIOTTI, LENMARKER, MACLENNAN, HAENEL, SCOTLAND)
54. Mr Diego LOPEZ GARRIDO - Spain (Parliament)
55. Ms Renée WAGENER - Luxembourg (Parliament)
(Blue cards: VITORINO, DUFF, HAENEL)
56. Mr Jens-Peter BONDE - European Parliament
57. Mr Caspar EINEM - Austria (Parliament)
-